četvrtak, 11. veljače 2021.

P9_TA(2021)0051

Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost

Rezolucija Europskog parlamenta od 11. veljače 2021. o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Programu vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost ((2020/2818(RSP))(RSP))

(2021/C 465/10)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir članke 165. i 166. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

— uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, posebno njezine članke 14. i 15.,

— uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava koji su proglasili Europsko vijeće, Europski parlament i Europska komisija u studenom 2017., a posebno njegova načela br. 1 „obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje” i br. 4 „aktivna potpora zapošljavanju”,

— uzimajući u obzir Konvenciju Međunarodne organizacije rada o plaćenom dopustu za stručno osposobljavanje iz 1974.,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost” (COM(2020)0274) i priložene radne dokumente službi Komisije (SWD(2020)0121) i (SWD(2020)0122),

— uzimajući u obzir prijedlog Komisije za preporuku Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost (COM(2020)0275),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Uspostava europskog prostora obrazovanja do 2025.” (COM(2020)0625) i priloženi radni dokument službi Komisije (SWD(2020)0212),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Akcijski plan za digitalno obrazovanje (2021. – 2027.) Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu” (COM(2020)0624) i priloženi radni dokument službi Komisije (SWD(2020)0209),

— uzimajući u obzir izvješće Komisije naslovljeno „Indeks gospodarske i društvene digitalizacije (DESI) za 2020. Ljudski kapital” ([1]),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Nova industrijska strategija za Europu” (COM(2020)0102) u kojoj se navodi da će „dvostruka ekološka i digitalna tranzicija utjecati na sve dijelove gospodarstva, društva i industrije”, da „konkurentna industrija ovisi o zapošljavanju i zadržavanju kvalificirane radne snage” i u kojoj se predviđa da će se „samo u sljedećih pet godina 120 milijuna Europljana morati dodatno usavršiti ili prekvalificirati”,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640) u kojoj se navodi da su za omogućavanje svih promjena navedenih u Komunikaciji nužni „proaktivna prekvalifikacija i usavršavanje kako bi se iskoristile prednosti ekološke tranzicije”,

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 8. lipnja 2020. o prekvalifikaciji i usavršavanju kao temelju za povećanje održivosti i zapošljivosti u kontekstu potpore gospodarskom oporavku i socijalnoj koheziji,

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 16. lipnja 2020. o suzbijanju krize u području obrazovanja i osposobljavanja uzrokovane bolešću COVID-19,

([1]) https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/human-capital

— uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća od 18. studenoga 2019. o daljnjem razvoju europskog prostora obrazovanja u cilju podupiranja sustavâ obrazovanja i osposobljavanja okrenutih budućnosti ([2]),

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 3. ožujka 2017. o unapređenju vještina žena i muškaraca na tržištu rada EU-a ([3]),

— uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 19. prosinca 2016. o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle ([4]),

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 14. prosinca 2017. o obnovljenom programu EU-a za visoko obrazovanje ([5]),

— uzimajući u obzir Odluku (EU) 2018/646 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. travnja 2018. o zajedničkom okviru za pružanje boljih usluga za vještine i kvalifikacije (Europass) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 2241/2004/EZ ([6]),

— uzimajući u obzir politički okvir za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.),

— uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 5. svibnja 2020. naslovljeno „Održivo financiranje cjeloživotnog učenja i razvoja vještina u kontekstu nedostatka kvalificirane radne snage” (razmatračko mišljenje na zahtjev hrvatskog predsjedništva),

— uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 15. ožujka 2018. naslovljeno „Budućnost rada – stjecanje odgovarajućeg znanja i vještina za ispunjavanje potreba budućih radnih mjesta” (razmatračko mišljenje na zahtjev bugarskog predsjedništva) ([7]),

— uzimajući u obzir europsko istraživanje o radnim uvjetima ([8]),

— uzimajući u obzir istraživanje Eurofounda o učinku digitalizacije na upotrebu i razvoj vještina ([9]),

— uzimajući u obzir studiju Cedefopa naslovljenu „Osnaživanje odraslih oblicima usavršavanja i prekvalifikacije”, svezak 1. i 2.,

— uzimajući u obzir izvješće Cedefopa naslovljeno „Predviđanje potražnje za vještinama – trendovi i izazovi do 2030.” ([10]),

— uzimajući u obzir Panoramu vještina Cedefopa ([11]) i europski indeks vještina ([12]),

— uzimajući u obzir studiju STOA-e naslovljenu „Novi pristup obrazovanju u digitalnom dobu” ([13]),

— uzimajući u obzir bazu podataka OECD-a „Skills for Jobs” ([14]),

— uzimajući u obzir studiju OECD-a pod naslovom „Razumijevanje vještina. Povećanje sudjelovanja odraslih u učenju. Učenje iz uspješnih reformi ([15]),

---

([2]) SL C 389, 18.11.2019., str. 1.
([3]) https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6889-2017-INIT/hr/pdf
([4]) SL C 484, 24.12.2016., str. 1.
([5]) SL C 429, 14.12.2017., str. 3.
([6]) SL L 112, 2.5.2018., str. 42.
([7]) SL C 237, 6.7.2018., str. 8.
([8]) Šesto europsko istraživanje o radnim uvjetima, Eurofound. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1634en.pdf
([9]) Učinak informatizacije na profile radnih mjesta (promjena zadataka unutar zanimanja, što iziskuje različite vrste vještina): https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/wpef19007.pdf
([10]) https://www.cedefop.europa.eu/files/3077_en.pdf
([11]) https://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en
([12]) https://www.cedefop.europa.eu/hr/publications-and-resources/data-visualisations/european-skills-index
([13]) EPRS_STU(2020)641528_EN.pdf (europa.eu)
([14]) https://www.oecdskillsforjobsdatabase.org/
([15]) https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/cf5d9c21-en.pdf?expires=1600261868&id=id&accname=ocid194994&checksum=3-B44E0891A2F10A546C7CBF7A9521676

— uzimajući u obzir političko izvješće OECD-a od 10. srpnja 2020. naslovljeno „Mjere u području vještina za mobilizaciju radne snage tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19” ([16]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 22. listopada 2020. o budućnosti europskog obrazovanja u kontekstu bolesti COVID-19 ([17]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. listopada 2020. o jačanju Garancije za mlade ([18]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. lipnja 2018. o modernizaciji sustava obrazovanja u EU-u ([19]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. rujna 2017. o novom programu vještina za Europu ([20]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. siječnja 2016. o politici usmjerenoj na razvoj vještina u borbi protiv nezaposlenosti mladih ([21]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. rujna 2015. o stvaranju konkurentnog tržišta rada EU-a za 21. stoljeće: usklađivanje vještina i kvalifikacija s potražnjom i mogućnostima zapošljavanja kao način oporavka od krize ([22]),

— uzimajući u obzir pitanje upućeno Komisiji o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Programu vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost (O-000006/2021 – B9-0004/2021),

— uzimajući u obzir članak 136. stavak 5. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja,

A. budući da zelena i digitalna tranzicija, uz demografske trendove i globalizaciju, mijenjaju prirodu posla, sadržaj poslova te vještine i kvalifikacije potrebne za njih; budući da će usavršavanje i prekvalifikacija biti od presudne važnosti za suočavanje s izazovima i prilikama koje proizlaze iz ubrzanih makro trendova te će biti ključni za rješavanje sve većeg nedostatka vještina na tržištu rada EU-a;

B. budući da je „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost” u potpunosti u skladu s europskim stupom socijalnih prava, a posebno s njegovim prvim načelom, kojim se utvrđuje da „svaka osoba ima pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kako bi održala i stekla vještine s pomoću kojih može u potpunosti sudjelovati u društvu i uspješno prelaziti s jednog radnog mjesta na drugo na tržištu rada”;

C. budući da obrazovanje u digitalnom dobu uključuje digitalno formalno obrazovanje te informalno i neformalno obrazovanje u području tehničkih, mekih i građanskih vještina tijekom cijelog života europskih građana;

D. budući da je sustavima formalnog obrazovanja i osposobljavanja sve teže odgovoriti na cijeli niz pojedinačnih i društvenih potreba i zahtjeva u svijetu koji se neprestano mijenja;

E. budući da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 promijenila svijet rada, ubrzala otpuštanja i zastarijevanje mnogih radnih mjesta, naglasila važnost digitalnih vještina i digitalne pismenosti, povećala digitalni jaz i pojačala potrebu za osuvremenjivanjem vještina europske radne snage, posebno u pogledu dramatičnog povećanja potrebe za digitalnim i tehnološkim vještinama te mekim vještinama kao što su otpornost i prilagodljivost; budući da će te potrebe biti još hitnije zbog povećane upotrebe umjetne inteligencije, što bi moglo u potpunosti promijeniti obrasce rada i zamijeniti neke vrste aktivnosti; budući da je pandemija poremetila aktivnosti obrazovanja i osposobljavanja, što posebno utječe na korisnike programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, te je dovela do povećanja nezaposlenosti, posebno

([16]) https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=135_135193-hgf8w9g731&title=Skill-measures-to-mobilise-the-
([17]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0282.
([18]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0267.
([19]) SL C 28, 27.1.2020., str. 8.
([20]) SL C 337, 20.9.2018., str. 135.
([21]) SL C 11, 12.1.2018., str. 44.
([22]) SL C 316, 22.9.2017., str. 233.

među mladima, koji imaju poteškoća s prijelazom iz obrazovnog sustava na tržište rada; budući da je zbog prisilnih ograničenja kretanja tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 radnicima pružena prilika da unaprijede svoje vještine;

F. budući da su ključne kompetencije od presudne važnosti u društvu znanja i u kontekstu cjeloživotnog učenja jer se njima jamči veća fleksibilnost u prilagodbi društvima i tržištima rada koji se mijenjaju;

G. budući da i dalje postoje brojne nejednakosti u pristupu obrazovanju i vještinama za ranjive skupine u društvu, kao i među rodovima, pri čemu je vjerojatnost velika da građani različitog etničkog podrijetla, osobe s invaliditetom ili žene nemaju priliku naučiti nove vještine;

H. budući da pojedinci moraju imati vještine potrebne na tržištu rada i sposobnost brze prilagodbe promjenjivim potrebama za vještinama tijekom svojeg životnog vijeka; budući da bi se u mnogim sektorima 37 % do 69 % zadaća u EU-u moglo automatizirati, što bi dovelo do velike promjene u uspješnosti ([23]); budući da prema istraživanju Eurofounda 28 % radnika navodi da posjeduje vještine potrebne za obavljanje zahtjevnijih dužnosti;

I. budući da usavršavanje i prekvalifikacija nisu samo odgovornost pojedinca, nego i društva jer niske razine osnovnih vještina i niska razina sudjelovanja odraslih u aktivnostima osposobljavanja smanjuju njihove mogućnosti zapošljavanja na tržištu rada, stvarajući društvene i gospodarske nejednakosti i doprinoseći visokim razinama siromaštva;

J. budući da neusklađenost vještina i nedostatak vještina predstavljaju važne izazove za tržište rada i obrazovne sustave EU-a; budući da postoji golem nedostatak digitalnih vještina među radnom snagom, a 42 % građana EU-a nema osnovne digitalne vještine ([24]); budući da su potrebna znatna ulaganja kako bi se riješio problem nedostatka digitalnih vještina;

K. budući da je sadašnja generacija mladih visokokvalificirana; budući da osposobljavanje, prekvalifikacija, usavršavanje i cjeloživotno učenje nisu jedini odgovor na nedostatak radnih mjesta za mlade; budući da su potrebne dodatne mjere zapošljavanja kako bi se osiguralo otvaranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta; budući da se okružje zapošljavanja brzo mijenja i da se procjenjuje da će 65 % djece koja danas kreću u osnovnu školu na kraju raditi na potpuno novim vrstama poslova koji još ne postoje ([25]); budući da se 2019. već 85 % građana koristilo internetom, a samo 58 % njih posjedovalo je barem osnovne digitalne vještine ([26]);

L. budući da će ambicija europskog plana da se do 2050. postigne klimatska neutralnost i cilj smanjenja emisija CO_2 za 60 % do 2030. značiti prijelaz na klimatski neutralno, kružno i energetski učinkovito gospodarstvo; budući da će to imati znatan utjecaj na sve sektore gospodarstva, pri čemu će prekvalifikacija radne snage i naglasak na zelenim vještinama u svim područjima obrazovanja biti ključni za ostvarenje pravedne tranzicije u kojoj nitko nije zapostavljen;

M. budući da je, uz tehnološke i digitalne vještine, kritičko razmišljanje jedna od ključnih vještina koje su ljudima potrebne u digitalnom dobu; budući da postoji jasna potreba za jačanjem kritičkog razmišljanja među svim skupinama građana kako bi im se omogućilo da u potpunosti iskoriste potencijal digitalnih alata i da se zaštite od njihovih opasnosti;

N. budući da su moderni, inovativni i uključivi obrazovni sustavi u čijem su središtu digitalne tehnologije primjereni za pripremu nove generacije stručnjaka za buduće izazove i mogućnosti;

O. budući da je jednak pristup kvalitetnim i uključivim mjerama stjecanja vještina, usavršavanja i prekvalifikacije te informacijama o resursima za vještine, savjetovanju, obrazovanju i strukovnom osposobljavanju za sve ljude, uključujući ranjive skupine, starije osobe i osobe koje žive u zapostavljenim urbanim područjima ili rijetko naseljenim

---

([23]) https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=9150&furtherNews =yes
([24]) https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/human-capital
([25]) „Budućnost radnih mjesta”, Svjetski gospodarski forum, rujan 2018.
([26]) „Indeks gospodarske i društvene digitalizacije (DESI) za 2020., Europska komisija.

ruralnim i udaljenim područjima i na otocima, ključan za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost; budući da istraživanje Eurofounda pokazuje da se povećala nejednakost u pristupu radnika osposobljavanju ([27]);

P. budući da se u nekim zemljama EU-a vrijeme koje djeca posvećuju školskim aktivnostima prepolovilo tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19; budući da zatvaranje ustanova za obrazovanje i osposobljavanje, čak i ako je privremeno, može imati znatne posljedice za učenike, negativno utjecati na ishode učenja i povećati postojeće nejednakosti;

Q. budući da je, za razliku od obveznog školskog sustava, obrazovanje odraslih dobrovoljno preuzeta obveza iz osobne ili profesionalne motivacije, što predstavlja veći izazov za pružatelje usluga obrazovanja i osposobljavanja;

R. budući da osobe s vještinama koje odgovaraju vremenu lakše ostaju zaposlene na tržištu rada i socijalno uključene, što je također ključno za mentalno zdravlje i živote milijuna naših građana;

S. budući da ne postoje različite vještine ovisno o spolu, ali postoje rodne razlike u pogledu mogućnosti izbora i razvoja karijere;

T. budući da su politike obrazovanja, osposobljavanja i vještina u nadležnosti država članica; budući da EU ima važnu ulogu u podupiranju, koordinaciji i dopunjavanju djelovanja država članica u tim područjima; budući da novi izazovi zahtijevaju mobilizaciju europskih alata i politika potpore unutar europskog prostora obrazovanja; budući da programi Unije kao što su Erasmus+, Europska Garancija za mlade i Europske snage solidarnosti imaju važnu ulogu u unapređenju vještina mladih;

U. budući da je digitalne tehnologije ipak potrebno smatrati alatom za pružanje kvalitetnog obrazovanja i osposobljavanja; budući da će u budućnosti postojati potreba za digitalnim vještinama (kodiranjem, logistikom, robotikom), ne samo kad je riječ o obrazovnim tečajevima u području informacijske tehnologije, već o cijelom kurikulumu;

V. budući da bi trebalo bolje istražiti i olakšati mogućnosti za digitalno osposobljavanje i razvoj vještina, na primjer internetsko osposobljavanje ranjivih skupina ili osoblja MSP-ova koje zahtijeva fleksibilnije osposobljavanje u bliskoj suradnji s odgovornim regionalnim institucijama i tijelima;

W. budući da je stopa sudjelovanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju u Europi za djecu mlađu od tri godine i dalje niža od 33 % u polovini država članica EU-a ([28]);

X. budući da bi, prema Eurofoundu, trebalo bolje istražiti implikacije za vještine povezane s uvođenjem poslovnih modela koji se temelje na digitalnim tehnologijama, kao što je rad na platformama, te ih strateški razmotriti, bilo rješavanjem neusklađenosti između ponude i potražnje vještina i dekvalifikacije bilo razvojem vještina kao što su transverzalne i poduzetničke vještine;

Y. budući da je 2019. 10,2 % osoba u dobi od 18 do 24 godine u EU-u imalo najviše niže srednjoškolsko obrazovanje te se nije dalje obrazovalo niti osposobljavalo (osobe koje rano napuštaju školovanje) ([29]);

Z. budući da je važna uloga koju učenje na radnom mjestu ima za korištenje i razvoj vještina već dugo prepoznata, ali ECS 2019 pokazuje da tek manji broj organizacija dosljedno kombinira prakse na radnom mjestu kojima se optimizira upotreba vještina i podupire njihov razvoj;

([27]) „Kako vaše mjesto rođenja utječe na vaše radno mjesto”, Eurofound (2019.). https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef19004en.pdf

([28]) „Ključni podaci o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju u Europi – izdanje 2019.”, Izvješće Eurydice, str. 26.

([29]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Early_leavers_from_education_and_training#Overview

AA. budući da su 2017. 72 % nastavnika u Europi bile žene; budući da je 9 % nastavnika koji rade u EU-u bilo mlađe od 30 godina, a 36 % u dobi od 50 godina ili više ([30]);

1. pozdravlja komunikaciju Komisije naslovljenu „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost” u kojoj se vještine stavljaju u središte političkog programa EU-a i jamči da pravo na kvalitetno i uključivo osposobljavanje i cjeloživotno učenje za sve i u svim područjima i sektorima, sadržano u prvom načelu europskog stupa socijalnih prava, postane stvarnost diljem Unije;

2. pozdravlja 12 ključnih mjera navedenih u Komunikaciji, kao i kvantitativne ciljeve koje treba ostvariti do 2025.; poziva Komisiju i države članice da ranjivim skupinama, uključujući osobe s invaliditetom, niskokvalificirane odrasle osobe, manjine, uključujući Rome, kao i osobe migrantskog podrijetla, osiguraju široku dostupnost stjecanja vještina i usavršavanja; poziva Komisiju da istraži načine provedbe tog prava te da uvede mehanizam praćenja kojim će se poticati države članice da uspostave nacionalne akcijske programe i podnose redovita nacionalna izvješća o tome kako se to pravo poštuje;

3. ističe važnost pristupa osposobljavanju i prekvalifikaciji radnika u industrijama i sektorima koji trebaju proći bitne promjene u cilju zelene i digitalne tranzicije; naglašava da kvalifikacije i vještine potvrđene certifikatom pružaju dodanu vrijednost radnicima i poboljšavaju njihov položaj na tržištu rada te da se mogu prenijeti u prijelazima na tržištu rada; poziva na to da se javna politika o vještinama usmjeri na priznavanje, izdavanje certifikata i vrednovanje kvalifikacija i kompetencija;

4. ističe da su vještine i cjeloživotno učenje od ključne važnosti za održivi rast, produktivnost, ulaganja i inovacije te su stoga ključni čimbenici za konkurentnost poduzeća, posebno MSP-ova; naglašava da su bliska suradnja i razmjena najboljih praksi među svim relevantnim akterima uključenima u razvoj vještina, uključujući socijalne partnere i sve razine vlasti, ključne kako bi se osiguralo da svatko može steći vještine koje su potrebne na tržištu rada i u društvu općenito; u tom pogledu ističe potrebu za prikupljanjem ažuriranih podataka, informacija i predviđanja o potrebama za vještinama i potražnji na tržištu rada, uključujući lokalnu razinu; podržava pokretanje Pakta za vještine u cilju jačanja aktivnosti poduzeća u cilju usavršavanja i prekvalifikacije europske radne snage; poziva na to da se lokalnim paktovima za vještine bolje dopre do ljudi iz sektora koji su najviše pogođeni krizom uzrokovanom bolešću COVID-19 i da im se pomogne da se ponovno kvalificiraju kako bi ostali aktivni na tržištu rada;

5. poziva na to da je modernizacija sustava strukovnog obrazovanja, obrazovanja i osposobljavanja ključna za pripremu mladih i odraslih za zelenu i digitalnu tranziciju te za jamčenje da radnici srednje i starije dobi zadrže i razviju vještine potrebne za očuvanje zapošljivosti i produljenje radnog vijeka; nadalje podsjeća da je ta modernizacija ključna za oporavak od pandemije bolesti COVID-19; pozdravlja Komisijin Prijedlog preporuke Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost; naglašava da programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja trebaju biti prilagođeni, usmjereni na budućnost, dostupni, propusni, međusobno povezani na razini EU-a i usmjereni na učenika, omogućujući fleksibilne individualne putove, pružajući učenicima i nastavnicima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja vještine koje su im potrebne da postanu aktivni i demokratski građani te da napreduju na tržištu rada i u društvu; podsjeća da modernizacija programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja mora ići ukorak s povećanjem njihove privlačnosti kako bi se više mladih odlučivalo za njih; ističe važnost najboljih praksi povezanih s dvojnim obrazovnim sustavima i strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem koje bi mogle pridonijeti strukturnim promjenama na tržištu rada i dovesti do viših stopa zaposlenosti među mladima;

6. smatra da naukovanja u tome mogu imati važnu ulogu jer pripremaju mlade za poslove za koje postoji velika potražnja te stoga mogu doprinijeti njihovoj održivoj integraciji na tržište rada; poziva Komisiju i države članice da iskoriste sredstva EU-a za promicanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te da potiču poslodavce da uspostave programe plaćenog stažiranja i naukovanja za učenike strukovnih škola te da organiziraju natjecanja i strukovne turnire za njih; potiče poduzeća da osiguraju usavršavanje i prekvalifikaciju svoje radne snage te da poboljšaju strukovno naukovanje u skladu s Kvalitativnim okvirom za pripravništvo i Europskim okvirom za kvalitetna i učinkovita naukovanja; poziva u tom kontekstu Komisiju da preispita postojeće europske instrumente kao što su Kvalitativni okvir za pripravništvo i Europski

([30]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20191004-1#:~:text=Among%20teachers%20working%20in%20the,were%20aged%2050%20or%20older.&text=In%20all%20EU%20Member%20States,in%202017%20were%20predominantly%20female

okvir za kvalitetna i učinkovita naukovanja te da uvede kriterije u pogledu kvalitete za prijedloge, uključujući načelo pravedne naknade za stažiste i pripravnike, socijalnu zaštitu, održivo zapošljavanje i socijalna prava; naglašava da bi se tim kriterijima osigurao prijelaz stažista i naučnika u stabilno i kvalitetno zaposlenje te pridonijelo jamčenju rodno ujednačenih mogućnosti za osobe u svim sektorima, kao i mogućnosti koje nude dugoročnu sigurnost, socijalnu zaštitu te jednake i pristojne radne uvjete i koje ne doprinose stvaranju nesigurnih radnih mjesta;

7. podsjeća da su strukovne vještine jedna od pokretačkih snaga europskog gospodarstva te poziva na korelaciju između konvencionalnog obrazovanja i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, pri čemu bi se razvojem vještina u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, bilo kao središnjeg fokusa ili dopunskog elementa mogućnosti koje su dostupne, učenicima, studentima i odraslima, mogle povećati dostupne mogućnosti za tražitelje zaposlenja, potaknuti mobilnost radne snage i poboljšati otpornost tržišta rada u kriznim situacijama;

8. savjetuje Komisiji da državama članicama pruži preporuke koje povezuju strukovno obrazovanje i osposobljavanje s Programom vještina, imajući na umu nacionalne kompetencije i načelo supsidijarnosti, s naglaskom na poboljšano rano profesionalno usmjeravanje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te maksimalno povećanje broja prilika koje mladi Europljani imaju u pogledu razvoja vještina; u tom pogledu pozdravlja doprinos Cedefopa i Eurofounda ovoj temi;

9. naglašava iznimnu važnost pružanja aktivne potpore nastavnicima i voditeljima osposobljavanja donošenjem učinkovitog paketa mjera kako bi se osiguralo da su dobro pripremljeni i kvalificirani za digitalnu i zelenu transformaciju škola i obrazovnih ustanova; smatra da obrazovni sindikati moraju biti uključeni u definiranje potrebnih vještina i kompetencija koje nastavnici i voditelji osposobljavanja trebaju steći u okviru početnog i trajnog stručnog usavršavanja povezanog sa zelenom i digitalnom tranzicijom; smatra da se ulaganja u javno obrazovanje moraju znatno povećati te da socijalni dijalog sa sindikatima mora biti ključni stup kako bi se zajamčile primjerene plaće, mirovine i pravedni radni uvjeti za stručnjake u sektorima obrazovanja i osposobljavanja;

10. ističe da je potrebno, uz uključivanje socijalnih partnera, poboljšati sustav predviđanja vještina kako bi se bolje utvrdile nove promjene u pogledu potreba za vještinama, po potrebi omogućile generičke i sektorske vještine te vještine specifične za pojedina zanimanja, te smanjila uska grla u vještinama i neravnoteža u ponudi vještina i potražnji za njima; u tom pogledu pozdravlja mjere koje je Komisija predložila za poboljšanje prikupljanja informacija o vještinama; ističe da je pri definiranju novih profila radnih mjesta potrebno redovito i sustavno pratiti primjenu umjetne inteligencije i analize velikih podataka na prikupljanje informacija o vještinama kako bi se spriječila pristranost te izravna i neizravna diskriminacija te da bi trebalo osigurati korektivne mjere; ističe da jačanje profesionalnog usmjeravanja od rane dobi i jednakog pristupa informacijama i potpori za studente i odrasle učenike može pomoći tim osobama da odaberu odgovarajuće obrazovne i strukovne putove koji vode do prilika za zapošljavanje koje odgovaraju njihovim interesima, talentima i kompetencijama, pritom smanjujući neusklađenost između ponude vještina i potražnje za njima; naglašava važnost suradnje između službi za zapošljavanje i socijalnih službi kako bi se identificirale i podržale osobe koje su nedavno izgubile posao ili im prijeti opasnost od gubitka posla; naglašava važnost cjeloživotnog usmjeravanja u Programu vještina za Europu i potrebu za poboljšanjem pristupa kvalitetnom usmjeravanju;

11. pozdravlja preporuku državama članicama da ojačaju sustave ranog upozoravanja kako bi se identificirali mladi koji su izloženi riziku od toga da postanu dio skupine NEET (osobe koje se ne obrazuju, nisu zaposlene ili se ne osposobljavaju); uvjeren je da bi preventivne mjere, kao što su procjene vještina te profesionalno i strukovno usmjeravanje, koje su usmjerene na to da se osobama koje rano napuštaju školovanje pomogne da nađu posao ili se obrazuju prije nego što postanu nezaposlene, ako se provedu na odgovarajući način, te pružanje uključivog i nediskriminirajućeg redovnog obrazovanja dugoročno mogli dovesti do smanjenja broja mladih koji pripadaju skupini NEET;

12. ističe da je potrebno ojačati ulogu socijalnih partnera tako što će se osigurati da se u okviru politike stjecanja vještina potiču kolektivni ugovori povezani s definiranjem i reguliranjem stjecanja vještina i trajnog osposobljavanja, i to savjetovanjem sa socijalnim partnerima o potrebama u pogledu kompetencija i ažuriranja nastavnih programa u okviru sustava obrazovanja i osposobljavanja te osmišljavanjem osposobljavanja na radnom mjestu zajedno s predstavnicima radnika kako bi se ono prilagodilo njihovim potrebama;

13. poziva Komisiju da u pregled socijalnih pokazatelja uvrsti i pokazatelj o nedostatku vještina, u skladu s ciljevima i provedbom europskog stupa socijalnih prava, što donositeljima politika na nacionalnoj razini može biti od koristi kako bi utvrdili područja u kojima je potrebno uložiti veće napore te kako bi uspostavili bolju koordinaciju na razini EU-a, pri čemu će se pratiti razvoj i napredak u pogledu nedostatka vještina te će se poticati uzlazna konvergencija među državama članicama;

14. smatra da se uzajamno priznavanje ishoda učenja, diploma, osposobljavanja, stručnih kvalifikacija i vještina stečenih u drugoj državi članici mora poboljšati te da će se time pomoći u prevladavanju nedostatka vještina i neusklađenosti vještina s potrebama tržišta rada; smatra i da će se time odraslim osobama omogućiti stjecanje potpunih kvalifikacija, potaknuti mobilnost, učiniti tržište rada EU-a bolje integriranim i otpornijim te povećati konkurentnost Europe; ističe važnost rješavanja problema nedostatka vještina i njihove neusklađenosti s potrebama tržišta rada tako što će se omogućiti mobilnost učenika i prekogranično priznavanje kvalifikacija boljom upotrebom alata kao što su Europski kvalifikacijski okvir, životopis u formatu Europass, Europski sustav prijenosa bodova (ECVET), Panorama vještina, ESCO ili EURES; pozdravlja Komunikaciju Komisije o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025.;

15. naglašava da mnogi građani stječu vrijedne vještine i iskustvo izvan sustava formalnog obrazovanja ili osposobljavanja, kao što je primjerice slučaj s neformalnim njegovateljima koji skrbe o osobama s invaliditetom ili starijim osobama; smatra da bi te neformalne vještine trebale biti priznate jer mogu pomoći neformalnim njegovateljima da povećaju svoje mogućnosti na tržištu rada;

16. poziva na potpunu provedbu Direktive o stručnim kvalifikacijama jer se zajedničkim okvirom osposobljavanja koji ona obuhvaća može povećati broj stručnjaka koji imaju koristi od sustava automatskog priznavanja te se podupire njegovo povezivanje s razvojem putovnice digitalnih i paneuropskih vještina EU-a koji vodi Europska komisija;

17. poziva Komisiju i države članice da povećaju svoje napore kako bi zadržali strane studente nakon što diplomiraju na sveučilištima u EU-u; ističe da bi se općenito mogla povećati privlačnost EU-a kad bi se osobama koje su stekle diplomu omogućila mobilnost unutar EU-a i vize za tražitelje posla;

18. poziva na deblokiranje postojećeg prijedloga o plavoj karti kako bi se europskim trgovačkim društvima osigurale kompetencije koje su im potrebne da ostanu ili postanu konkurentna;

19. primjećuje da je pandemija bolesti COVID-19 istaknula važnost osnovnih i naprednih digitalnih vještina te otpornih obrazovnih sustava, kao i njihove sposobnosti prilagodbe osobnim metodama poučavanja, metodama na daljinu i preko interneta te hibridnim metoda podučavanja; nadalje primjećuje da je pandemija bolesti COVID-19 promijenila potražnju za vještinama na tržištu rada pa se time povećao nedostatak digitalnih vještina te su se povećale postojeće nejednakosti i nedostaci u obrazovanju; ističe da svaki građanin treba imati barem osnovne digitalne vještine, a da visokokvalificirani stručnjaci moraju biti osposobljeni i imati napredne digitalne vještine te inovativan i poduzetnički način razmišljanja;

20. žali zbog toga što i dalje postoje razlike među spolovima pri pristupu žena razvoju vještina i sudjelovanju na tržištu rada ([31]); ističe da su među glavnim izazovima s kojima se žene suočavaju prepreke za obrazovanje i osposobljavanje u području STEM (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika), sociokulturna i ekonomska ograničenja, posebno u ruralnim i neformalnim gospodarstvima, te znatan neuspjeh u promicanju jednakih mogućnosti žena da odaberu zanimanja u kojima često dominiraju muškarci; poziva Komisiju da potiče mentorske mreže, čime bi se omogućilo više ženskih uzora za poticanje žena u tome da donose alternativne odluke u usporedbi s klasičnim zanimanjima koja su u skladu s rodnim stereotipima ([32]); poziva na izbjegavanje stereotipa i rodnih stereotipa osposobljavanjem jer su oni povezani sa zapošljivošću i stvaraju začarani krug, a time se nastavlja istaknuta segregacija radnika; ističe da su za 90 % radnih mjesta potrebne osnovne digitalne vještine, a žene čine samo 17 % osoba koje se obrazuju u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija u EU-u i čija je to struka ([33]) te samo 36 % osoba s diplomom iz područja STEM ([34]), unatoč činjenici da djevojčice nadmašuju dječake u području digitalne pismenosti ([35]);

([31]) Izvješće o politici MOR-a, kolovoz 2020., https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_emp/—ifp_skills/documents/publication/wcms_244380.pdf

([32]) „ICT for Work: Digital Skills in the Workplace" (IKT za rad: digitalne vještine na radnom mjestu), Europska komisija, 2017.

([33]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20180425-1

([34]) https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/9540ffa1-4478-11e9-a8ed-01aa75ed71a1

([35]) 2018 International Computer and Information Literacy Study (ICILS) (Međunarodno istraživanje računalne i informacijske pismenosti iz 2018.).

21. ističe važnost obrazovanja i razvoja vještina kako bi se riješio problem rodnih predrasuda i podržala rodna ravnopravnost te poziva na ulaganje većih napora na nacionalnoj i europskoj razini kako bi se prekinula ta rodna neravnoteža i osiguralo da žene imaju pristup kvalitetnom cjeloživotnom učenju i osposobljavanju, među ostalim i nakon razdoblja odsutnosti zbog skrbi; ističe potrebu za rodno osjetljivim postupcima zapošljavanja i odabira radnika u privatnom i javnom sektoru, a posebno u sektorima usmjerenima na budućnost, kao što su područje STEM i digitalni sektor u kojima su žene nedovoljno zastupljene; u tom pogledu ističe da rodna diskriminacija šteti pojedincu, ali i društvu u cjelini; podsjeća da se moraju poduzeti mjere kako učinak krize ne bi povećao rodnu neravnopravnost, pri čemu treba ublažiti nerazmjeran i dugotrajan učinak na prava žena, njihove prihode i socijalnu zaštitu te spriječiti nastanak daljnjih nejednakosti i diskriminacije u svijetu rada, a posebnu pozornost treba posvetiti izrazito rodno osviještenom tržištu rada, digitalnoj tranziciji i prelasku na zeleno gospodarstvo te nejednakoj raspodjeli neplaćenog rada u kućanstvu i skrbi;

22. naglašava da su jednake mogućnosti za sve od presudne važnosti te poziva Komisiju i države članice da kao prioritet odrede uklanjanje nedostatka digitalnih vještina tako što će osigurati da ranjive regije i ugroženi građani, kao i oni kojima prijeti socijalna isključenost, uključujući osobe s invaliditetom ili pripadnike etničkih manjina, imaju pristup digitalnom obrazovanju i osposobljavanju, minimalnu potrebnu opremu, širok pristup internetu te digitalnu potporu i ostale alate za tehnološko učenje; ističe da se tim kategorijama osoba mora pružiti potpora kako bi se podigla razina digitalnih vještina koje su im potrebne za uspješan razvoj i kako bi se izbjeglo produbljivanje nejednakosti, pri čemu treba zajamčiti da nitko ne bude zapostavljen;

23. s velikim interesom prima na znanje prilike i izazove koji proizlaze iz širenja digitalnih rješenja kao što je rad na daljinu, za koja je razvoj digitalnih vještina ključan; podsjeća na važnost europskog zakonodavnog okvira čiji je cilj regulirati uvjete rada na daljinu i pravo na isključivanje diljem Unije te osigurati pristojne uvjete rada i zapošljavanja u digitalnom gospodarstvu koje pokreće stjecanje novih vještina;

24. ističe brojne mogućnosti koje digitalni rad nudi za poboljšanje radnih uvjeta zaposlenika, među ostalim za zaposlenike koji su blizu dobi za umirovljenje, te za bolju uključenost osoba s invaliditetom; žali zbog toga što su osobe s invaliditetom i dalje u nepovoljnom položaju na tržištu rada te što je nedostatak pristupa obrazovanju i osposobljavanju za te osobe prečesto razlog za njihovo isključivanje s tržišta rada; poziva Komisiju da u svojim preporukama državama članicama stavi poseban naglasak na načine za poboljšanje pristupa osoba s invaliditetom digitalnom osposobljavanju ili prekvalifikaciji, pri čemu će se oni uskladiti s novim potrebama globalnog digitalnog gospodarstva koje sve više raste;

25. konstatira da u kontekstu povećanja rada na daljinu Komisija i države članice moraju u središte svojih strategija staviti vještine kojima se potiče taj novi način rada; ističe da su obrazovanje i škole na daljinu izazov i za nastavnike i za one koji se obrazuju te da su vještine potrebne za pružanje obrazovanja na daljinu i osposobljavanje predavača i edukatora u ovom trenutku kratkoročni prioritet Europe;

26. poziva Komisiju da podrži ponudu osposobljavanja za radnike sa skraćenim radnim vremenom ili naknade za djelomičnu nezaposlenost, među ostalim preko programa SURE; poziva države članice da ponude odgovarajuće mjere osposobljavanja za pogođene radnike;

27. poziva poslodavce da prilagode prakse na radnom mjestu kojima se iskorištavaju vještine radnika i podupire razvoj vještina tako što će se usredotočiti na obrazovanje sljedeće generacije rukovoditelja za pitanja koja se odnose na uvođenje organizacijskih praksi kojima se potiče korištenje i razvoj vještina, kao i na podupiranje nacionalnih vlada i socijalnih partnera pri razvoju mreža i struktura potpore za savjetovanje organizacija o najprikladnijoj kombinaciji praksi na radnom mjestu za njihove okolnosti;

28. poziva na olakšavanje priznavanja, vrednovanja i prenosivosti postignuća u području neformalnog i informalnog učenja, uključujući ona koja su razvijena u oblicima zapošljavanja omogućenima digitalnim tehnologijama, kao što je rad preko platformi;

29. poziva na donošenje hitnih i odvažnih europskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih mjera, mehanizama evaluacije te osiguravanje resursa kako bi se digitalne vještine stavile u središte politika obrazovanja i osposobljavanja, a da se pritom očuva visoka razina vještina u području čitanja i matematike među učenicima, osiguraju digitalne vještine, IT alati i pristup internetu za sve, poboljšaju digitalne vještine nastavnika i predavača te da se školama, ustanovama za osposobljavanje, pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, organizacijama aktivnima u području obrazovanja odraslih

i sveučilištima stave na raspolaganje javne i neovisne internetske platforme za učenje te ostala tehnologija i digitalna infrastruktura potrebna za učenje na internetu i učenje na daljinu, kao i za kombinirano učenje; u tom pogledu ističe važnost istinskog pristupa cjeloživotnom učenju; podržava planirane mjere Komisije utvrđene u Programu vještina i planu digitalnog obrazovanja za razdoblje 2021. – 2027. te poziva na bolju suradnju između Komisije i država članica u tom području; ističe važnost poticanja razvoja digitalnog sadržaja za učenje i osnovnih modula kurikuluma u skladu s potrebama tržišta rada, s naglaskom na digitalnim i zelenim vještinama, među ostalim preko internetskih platformi za osposobljavanje;

30. žali zbog činjenice da u Europi još postoje djeca koja nemaju pristup obrazovanju, kao i učenici i studenti koji zbog nedostatka digitalne opreme, softvera ili internetske veze nemaju nikakav ili imaju neadekvatan pristup digitalnom obrazovanju; ponavlja da je potrebno poboljšati povezivost na svim razinama, posebno u ruralnim i udaljenim područjima u kojima ona često ne postoji, te poboljšati pristup digitalnoj opremi; podsjeća da u Europi postoje vrhunske inovacije u području obrazovnih računala, tableta i softvera;

31. ističe da posljedice bolesti COVID-19 nude jedinstvenu priliku za ubrzanje digitalne i tehnološke revolucije u cjeloživotnom učenju kojom se po potrebi mogu ukloniti fizičke prepreke i znatno povećati njegov doseg i učinak; potiče države članice i obrazovne ustanove da povećaju mogućnosti učenja bez obzira na lokaciju, čime bi se studentima u udaljenim i ruralnim područjima ili u inozemstvu omogućio pristup tečajevima diljem EU-a bez ograničenja u pogledu lokacije;

32. ističe da bi europske i nacionalne mjere, uključujući obrazovne programe i ciljana ulaganja, trebalo razvijati i provoditi s krajnjim ciljem osiguravanja spremnosti građana i pripreme za buduća radna mjesta za koja su potrebne digitalne vještine kako bi se iskoristio puni potencijal digitalne tranzicije na tržištu rada EU-a i trgovačkim društvima omogućilo da u potpunosti iskoriste nove metode rada, kao što je rad na daljinu;

33. ističe potrebu za dodatnim pojašnjenjem inicijative Europska sveučilišta i njezine ambicije da se postave standardi za visoko obrazovanje u EU-u; ponavlja da se uspješna suradnja među sveučilištima uvijek oslanja na pristup odozdo prema gore, akademsku neovisnost i izvrsnost te da je Bolonjski proces važan alat za sveučilišnu suradnju u EU-u i šire;

34. napominje da je zelena tranzicija važan pokretač potražnje za radnom snagom u svim sektorima i da može stvoriti milijune radnih mjesta; podsjeća da uspješan prelazak na zeleno gospodarstvo mora ići ruku pod ruku s mjerama za stjecanje vještina, prekvalifikaciju i usavršavanje kako bi se razvile vještine, znanje i kompetencije potrebne za zeleno gospodarstvo; u tom pogledu pozdravlja mjere Komisije za potporu stjecanju vještina za zelenu tranziciju; poziva na brzo djelovanje kako bi se izbjegli zastoji u stjecanju vještina u tom području te omogućilo EU-u da ostane globalni predvodnik u zelenom gospodarstvu; potiče države članice te regionalne i lokalne vlasti da integriraju održivi razvoj te kompetencije i vještine povezane s okolišem u sustave osposobljavanja i obrazovanja;

35. naglašava da je mobilnost studenata i nastavnika jedan od glavnih alata za razmjenu ideja i najboljih praksi te za povećanje kvalitete osposobljavanja za stjecanje vještina diljem Unije; ustraje u tome da takva mobilnost mora biti pristupačna i uključiva; konstatira da će, iako bi fizička mobilnost uvijek trebala imati glavnu ulogu, virtualno učenje postajati sve važnije kao dopuna, ali i kao zamjena u izvanrednim situacijama, kao što je vidljivo iz mjera povezanih s bolešću COVID-19;

36. primjećuje da su kreativne i umjetničke vještine ključne za gospodarstvo te poziva na uvođenje horizontalnijeg pristupa u Program vještina kako bi se one uključile u sve kurikulume;

37. naglašava da provedba Programa vještina zahtijeva odgovarajuće financiranje i na europskoj i na lokalnoj razini; očekuje da će se višegodišnjim financijskim okvirom za razdoblje 2021. – 2027. i instrumentom Next Generation EU osigurati znatno veća sredstva za razvoj vještina; podsjeća da glavnu odgovornost za usavršavanje i prekvalifikaciju imaju države članice i trgovačka društva te stoga poziva države članice da više ulažu u proračune za razvoj vještina i obrazovanje jer su važna ulaganja u ljudski kapital ključna za osiguravanje održive konkurentnosti, socijalne pravednosti i otpornosti;

38. ističe važnost programa i instrumenata kao što su Erasmus+, Obzor Europa, Europske snage solidarnosti, Kreativna Europa, program Digitalna Europa te jamstva za mlade i djecu u podupiranju mladih i odraslih pri stjecanju novih kompetencija i kvalitetnih vještina potrebnih u digitalnom i zelenom gospodarstvu i svijetu rada, te u pružanju prilika za obrazovnu mobilnost; poziva Komisiju i države članice da kontinuirano istražuju potencijal tih programa kako bi se potaknula trajna povezanost vještina s potrebama tržišta rada;

39. ističe potencijalne mogućnosti koje nudi program Erasmus+, posebno u području obrazovanja odraslih, te potrebu za povećanjem njegova proračuna za razdoblje 2021. – 2027.;

40. poziva države članice da u svojim planovima za oporavak i otpornost prednost daju prekvalifikaciji i usavršavanju; poziva države članice da osiguraju dostatna financijska sredstva za Fond za pravednu tranziciju i ESF+ te da se iz njih podupiru integrirani planovi na lokalnoj razini kako bi se pomoglo pri usavršavanju i prekvalifikaciji, posebno najugroženijim skupinama, uključujući osobe kojima prijeti opasnost od nezaposlenosti, kako bi se osiguralo da se svaka osoba u ranjivim sektorima može prekvalificirati i razviti nove vještine da bi ostala aktivna na tržištu rada i imala koristi od zelene i digitalne tranzicije; ističe potencijal pojedinačnih računa za učenje, mehanizma financiranja koji je ključan za provedbu Programa vještina kao koraka prema pravima na univerzalno cjeloživotno učenje;

41. naglašava da je strukovno i profesionalno usmjeravanje ključno za podupiranje motiviranog i promišljenog odabira zanimanja i sprečavanje učenika da rano napuste obrazovanje i osposobljavanje te da je potpora tijekom studija i osposobljavanja također ključna za uspješan obrazovni put i razvoj vještina; potiče Komisiju i države članice da osiguraju dostupnost takvih smjernica za mlade, koje obuhvaćaju razvoj poduzetničkih vještina;

42. ističe važnost ulaganja u formalno i neformalno osposobljavanje te cjeloživotno učenje kako bi se osiguralo pravedno osposobljavanje i tranzicija radne snage te promicanje osposobljavanja i učenja tijekom radnog vremena;

43. konstatira da je glavni izvor financijskih sredstava EU-a za obrazovanje Europski socijalni fond+ i naglašava da je važno osigurati da ta sredstva ostanu dostupna u tu svrhu, posebno u kriznim vremenima;

44. poziva na uspostavu politika plaćenog dopusta za stručno osposobljavanje u skladu s Konvencijom Međunarodne organizacije rada o plaćenom dopustu za stručno osposobljavanje, kojom se radnicima omogućuje pohađanje programa osposobljavanja tijekom radnog vremena i bez osobnog troška u cilju promicanja cjeloživotnog učenja;

45. ističe potrebu da strategije obrazovanja, informiranja, usmjeravanja i motiviranja, kao i sustavi cjeloživotnog učenja budu visokokvalitetni i uključivi, fleksibilni i dostupni svima kako bi se promicala konkurentnost na tržištu rada, socijalna uključenost i jednake mogućnosti; poziva Komisiju, a posebno države članice, da zajamče jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i olakšaju pristup visokokvalitetnim programima za razvoj vještina za odrasle učenike, uključujući niskokvalificirane odrasle osobe i odrasle osobe s niskom razinom vještina, kao i skupine u nepovoljnom položaju i ranjive građane, kao što su osobe s invaliditetom, starije osobe, beskućnici, mladi iz skupine NEET te osobe migrantskog podrijetla; ističe potrebu za podizanjem razine svijesti o važnosti razvoja vještina tijekom cijelog života za osobnu, gospodarsku i društvenu korist; potiče uključivanje dionika iz područja obrazovanja, među ostalim socijalnih službi, civilnog društva i pružatelja neformalnog obrazovanja, kako bi se identificirali oni koji su najdalje od stupanja na tržište rada te kako bi se do njih doprlo; ističe potrebu za inovativnim lokalnim rješenjima kako bi se ponovno razmotrilo kako riješiti problem nedostatka vještina i njihove neusklađenosti s potrebama tržišta rada;

46. naglašava da se potencijal sudionika u obrazovanju može povećati praksom te u tom kontekstu ističe važnost povećanja utjecaja poslodavaca na model sustava strukovnog obrazovanja; naglašava da bi poslodavci trebali imati važnu ulogu u pružanju mogućnosti nastavnicima i predavačima te u omogućavanju stažiranja u poduzećima, čime bi doprinijeli povećanju stručnih kompetencija nastavnika i predavača; poziva na tješnju suradnju između poslovnih subjekata i obrazovnih ustanova na svim razinama osiguravanjem programa stažiranja i naukovanja u trgovačkim društvima za odrasle polaznike i učenike u okviru strukovnog obrazovanja i osposobljavanja;

47. ističe da je važno doprijeti do stanovnika ruralnih i udaljenih područja te se pobrinuti za to da usavršavanje i prekvalifikacija budu dostupni i osmišljeni za osobe zaposlene u poljoprivredi, ribarstvu, šumarstvu i na drugim radnim mjestima u tim regijama, te je važno pružiti tim osobama zelene, digitalne i sve druge potrebne vještine kako bi bolje iskoristile sadašnje i buduće mogućnosti koje pruža zeleno i plavo gospodarstvo te kako bi im se omogućilo da daju važan doprinos očuvanju okoliša;

48. podsjeća da su izvanškolski programi te neformalno i informalno učenje, uključujući volonterske aktivnosti, važni za pružanje prilagodljivih prilika za učenje te novih vještina i znanja većini osoba koje su izvan okvira formalnog obrazovanja;

49. ističe potrebu da se poveća privlačnost nastavničke struke i da visok socijalni status nastavnika bude strateški smjer djelovanja u pojedinačnim državama članicama EU-a; naglašava da bi privlačenje najboljih kandidata u nastavničku struku, zajedno s poboljšanjem kvalifikacija i usavršavanjem starijih nastavnika trebali biti prioritet Komisije i država članica;

50. ističe da su za usavršavanje i prekvalifikaciju nadležne države članice; smatra da za provedbu zajedničke ekološke i digitalne tranzicije postoje realne prilike i koristi od razvoja jedinstvene kontaktne točke za visokotehnološke vještine na razini EU-a koja koordinira najbolje prakse, visokotehnološko usavršavanje i prekvalifikaciju koju predvodi industrija te koja za utvrđivanje potreba za vještinama diljem EU-a koristi pristupe utemeljene na podacima;

51. ističe da su za osiguravanje zaokruženog obrazovanja za pojedince, za rješavanje sadašnjih i budućih globalnih izazova te za podupiranje digitalne i zelene tranzicije, kako bi ona bila uključivija i pravednija, osim digitalnih i tehničkih vještina važne i one transverzalne, međuljudske i međukulturne;

52. prima na znanje mjere koje je Komisija predvidjela za promicanje vještina za život, a posebno ažuriranje Europskog programa za obrazovanje odraslih; potiče Komisiju da produbi tu usredotočenost uključivanjem životnih vještina u sve sektore obrazovanja i osposobljavanja; naglašava da se vještine za život trebaju podrazumijevati i izvan potreba tržišta rada; ističe da bi svi građani trebali imati pristup vještinama za osobni razvoj kako bi se ojačao njihov položaj u današnjim društvima koja se brzo mijenjaju; podsjeća da je to posebno važno za podupiranje otpornosti građana u kriznim vremenima kad je potrebno posvetiti pozornost dobrobiti; poziva Komisiju i države članice da posebnu pozornost posvete razvoju mekih vještina kao što su analitičke vještine, emocionalna inteligencija, vodstvo, poduzetničke i financijske vještine, osnaživanje, timski rad, komunikacija, suradnja, odgovornost, prilagodljivost, kreativnost, inovacije, kritičko razmišljanje i jezične vještine, koje će postati još važnije za aktivno građanstvo i svijet rada nakon bolesti COVID-19;

53. ističe da je u društvu koje stari ključno osigurati učenje tijekom cijelog života tako što će se kultura cjeloživotnog učenja ukorijeniti od mladosti do starije dobi; podsjeća da je i dalje važna borba protiv nezaposlenosti među starijim osobama u EU-u; poziva Komisiju i države članice da posvete veću pozornost starijim radnicima i osiguraju da oni mogu sudjelovati u programima usavršavanja i prekvalifikacije prilagođenima njihovim potrebama kako bi im se omogućilo da se prilagode promjenjivim potrebama za vještinama i tako ostanu duže aktivni na tržištu rada te da imaju dobru kvalitetu života i dovoljnu razinu neovisnosti; ističe da bi posebnu pozornost trebalo posvetiti poboljšanju digitalnih vještina i tehnologija, koje mogu ponuditi nove metode i mogućnosti za obrazovanje odraslih i starijih osoba, te jamčenju pristupa internetu i poboljšanju digitalne infrastrukture, posebno u ruralnim i udaljenim područjima; u tom pogledu primjećuje ulogu centara zajednice, knjižnica i rješenja za učenje na daljinu prilagođenih potrebama kako bi cjeloživotno učenje postalo dostupnije starijim osobama; ističe da su starije generacije također dragocjen resurs zbog svojeg iskustva te bi ih trebalo poticati da ga dijele s drugima kako bi se poboljšale vještine mlađih generacija radnika;

54. ističe potrebu za povećanjem broja djece mlađe od tri godine u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju te za stavljanjem većeg naglaska na razvoj od prvih godina djetetova života, na istraživačke vještine i kreativan pristup učenju o svijetu; ističe da rani početak predškolskog obrazovanja ima znatan utjecaj na postizanje boljih rezultata u kasnijim fazama obrazovanja te da neravnoteža u sudjelovanju u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju može doprinijeti razlikama u mogućnostima i obrazovnim aktivnostima koje su dostupne djeci od najranijih faza razvoja;

55. ističe potrebu za brzom provedbom mjera koje je najavila Komisija kako bi se zadovoljile potrebe tržišta rada za vještinama i doprinijelo brzom oporavku od krize prouzročene bolešću COVID-19; poziva Komisiju da izradi jasan vremenski okvir za predviđene mjere;

56. ističe potrebu za rješenjima kojima bi se trgovačkim društvima i privatnim poslodavcima omogućilo da potiču i podupiru tečajeve osposobljavanja na radnom mjestu i dopuste za osposobljavanje, među ostalim pregledom bonova za osposobljavanje ili automatskim priznavanjem vještina stečenih na radnom mjestu; podsjeća na stratešku važnost inicijativa kao što su EuroSkills i WorldSkills, koje su ogledni primjeri partnerstva između poslovnih subjekata, vlada te regionalnih

i obrazovnih tijela; poziva na podupiranje daljnjeg razvoja inicijative EuroSkills financiranjem zajedničkih projekata, razmjenom iskustava, izgradnjom potencijala institucija koje pružaju osposobljavanje za potrebe inicijative EuroSkills, osmišljavanjem glavnih tečajeva te inicijative, industrijskih kampusa za talentirane mlade i sustava osposobljavanja za predavače i stručnjake iz područja industrije;

57. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.